

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการเรียนและสุขภาพจิตของนิสิตแพทย์
ชั้นปีที่ 1-3 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิสิตแพทย์ในคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ผ่านการสอบคัดเลือก
เข้าศึกษาในสาขาวิชาที่นี้ด้วยวิธีสอบ อุดสาหกรรม และสติปัญญา อย่างไรก็ตามทุกคนต้องประสบ
กับอุปสรรคต่าง ๆ ในระหว่างการศึกา เนื่องจากความยากของหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและภาค
ปฏิบัติ รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษาแห่งนี้ การที่นิสิตต้องพบ
และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ อาจทำให้นิสิตเกิดความตึงเครียด
อันจะมีผลกระทบต่อผลการเรียนด้วย ในทำนองเดียวกัน นิสิตที่ประสบกับความล้มเหลวในการ
เรียนก็อาจจะมีปัญหาสุขภาพจิตเกิดขึ้นได้เช่นกัน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการเรียน
และสุขภาพจิตของนิสิตแพทย์จึงเป็นสิ่งที่น่าจะทำ เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ไป
ใช้ในการป้องกันและแก้ไขมิให้นิสิตมีปัญหาสุขภาพจิตอันจะมีผลกระทบต่อ การเรียน เนื่องจาก
นิสิตหาทางออกอย่างผิด ๆ เช่น ขาดเรียนบ่อย ๆ เนื่องจากไม่มีสมาธิในการเรียน ทำให้
เรียนไม่ทันผู้อื่น และเกิดพฤติกรรมแยกตัวออกจากสังคม หรือหนีปัญหาโดยการคิดลาออกจาก
การศึกษา การป้องกันมิให้นิสิตแพทย์ประสบกับปัญหาสุขภาพจิตในระหว่างการศึกา ตลอดจน
หาทางช่วยเหลือนิสิตแพทย์ที่กำลังมีปัญหาสุขภาพจิตจะเป็นการช่วยให้ประเทศชาติไม่ต้องสูญเสีย
ทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าไปโดยไม่สมควร การให้บริการให้คำปรึกษาแนะแนว เป็นวิธีการหนึ่ง
จะสามารถให้ความช่วยเหลือแก่นิสิตแพทย์ที่ประสบปัญหาได้เป็นอย่างดี สมควรที่จะมีการ

ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานนี้เป็นที่รู้จักของนิสิตแพทย์และนิสิตอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
 อย่างไรก็ตามการแก้ไขและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตแก่นิสิตแพทย์จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจาก
 ผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย รวมทั้งจากนิสิตแพทย์ที่ประสบปัญหาด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตและปัญหาการเรียนของนิสิตแพทย์ ชั้น
 ปีที่ 1-3 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เพื่อสำรวจจำนวนของนิสิตแพทย์ที่กำลังประสบปัญหาการเรียนและปัญหา
 สุขภาพจิต เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่ให้ความช่วยเหลือแก่นิสิตแพทย์เหล่านี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตแพทย์ที่มีปัญหาการเรียนมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาสุขภาพจิตมากกว่านิสิตแพทย์
 ที่ไม่มีปัญหาการเรียน
2. สถานภาพทั่วไปของนิสิตแพทย์มีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพจิตของนิสิตแพทย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตแพทย์ ชั้นปีที่ 1-3 คณะแพทยศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ตัวแปรต้นที่ศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนของนิสิตแพทย์ ชั้นปีที่ 1-3 โดยศึกษา
 จากเกรดเฉลี่ยสะสม
3. ตัวแปรต้นอื่น ๆ ที่ศึกษา ได้แก่ ชั้นปี, เพศ ของนิสิตแพทย์ที่เป็นกลุ่มประชากร
4. ตัวแปรตาม ได้แก่ สุขภาพจิตของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 1-3 ตรวจวัดโดยใช้
 แบบสอบถาม SCL-90 ซึ่งมีข้อคำถามให้นิสิตประเมินสภาวะทางร่างกายและจิตใจในช่วง 1

เดือนที่ผ่านมาก่อนตอบแบบสอบถาม จำนวน 90 ข้อ แบ่งเป็น 9 ด้าน ดังนี้

- 4.1 ความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย (Somatization)
- 4.2 การย้ำคิดย้ำทำ (Obsessive-compulsive)
- 4.3 ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับบุคคลอื่น (Interpersonal sensitivity)
- 4.4 ความซึมเศร้า (Depression)
- 4.5 ความวิตกกังวล (Anxiety)
- 4.6 ความรู้สึกไม่เป็นมิตร (Hostility)
- 4.7 ความรู้สึกกลัวโดยไม่มีสาเหตุ (Phobic anxiety)
- 4.8 ความรู้สึกหวาดระแวง (Paranoid ideation)
- 4.9 พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต (Psychoticism)

ข้อตกลงเบื้องต้น

นิสิตแพทย์ที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตแพทย์ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่

1-3 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2534

คำจำกัดความ

1. นิสิตแพทย์ หมายถึง นิสิตที่ผ่านการสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัย และ นิสิตในโครงการนิสิตแพทย์ชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชา แพทยศาสตร์ ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1-3 ในปีการศึกษา 2534
2. ปัญหาการเรียน หมายถึง การเรียนของนิสิตแพทย์ที่มีผลต่ำกว่าเกณฑ์ที่น่าพอใจ ในที่นี้ประเมินจากคะแนนเฉลี่ยสะสมที่ได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2.0
3. สุขภาพจิต หมายถึง สภาพชีวิตที่เป็นสุข มีอารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงมาก ๆ ได้ มีสมรรถภาพในการเรียนหรือการทำงาน และอยู่

ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยความพอใจ

4. ปัญหาสุขภาพจิต หมายถึง อาการต่าง ๆ ของนิสิตแพทย์ที่แสดงให้เห็นว่านิสิตมีความบกพร่องของสุขภาพจิต ได้แก่ รู้สึกมีความผิดปกติของร่างกาย เช่น ปวดศีรษะ, ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ โดยมีสาเหตุมาจากความเครียด, มีอาการย้ำคิดย้ำทำ, ไม่ชอบติดต่อกับบุคคลอื่น เนื่องจากคิดว่าตนมีเบ้มค้อย, มีความรู้สึกเศร้าซึม ท้อแท้ คิดฆ่าตัวตาย, มีความวิตกกังวล, มีความรู้สึกไม่เป็นมิตรกับผู้อื่น ก้าวร้าวและควบคุมอารมณ์ไม่ได้, มีความรู้สึกกลัวโดยไม่มีสาเหตุ เช่น กลัวที่โล่งกว้าง, กลัวที่สูง เป็นต้น, มีความคิดหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น หลงผิดคิดว่าตนเองมีความสำคัญและสูงส่งเหนือคนอื่น, และทำที่สุด คือ มีพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต เช่น อาการถดถอย แยกตัวเอง หิน้ำสังคน หูแว่ว มีความคิดว่าถูกควบคุมความคิดจากภายนอก เป็นต้น

5. สถานภาพทั่วไป หมายถึง ลักษณะของสถานภาพด้านต่าง ๆ ของนิสิตแพทย์ ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิฐานะ ลำดับการเกิด สภาพครอบครัว บรรยากาศในครอบครัว ความสัมพันธ์ของนิสิตแพทย์กับบุคคลในครอบครัว ค่าใช้จ่ายที่นิสิตได้รับแต่ละเดือน ที่พักของนิสิตแพทย์ ในขณะศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตและปัญหาการเรียนของนิสิตแพทย์ว่ามีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร สำหรับใช้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือและป้องกันปัญหาแก่นิสิตแพทย์
2. ศึกษาและสำรวจจำนวนของนิสิตแพทย์ที่กำลังประสบกับภาวะสุขภาพจิตบกพร่องและมีปัญหาการเรียน เพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้หาวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่นิสิตเหล่านี้
3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลในการนำไปใช้แก้ไขและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตแก่นิสิตแพทย์โดยบุคคลผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการลดความสูญเสียบุคลากรที่มีคุณค่าต่อสังคม